

STAATSREGELING VAN CURAÇAO

Overwegende,

- dat de bevolking van Curaçao, gebruikmakend van haar zelfbeschikkingsrecht, in vrijheid heeft gekozen voor een status van autonoom land binnen het Koninkrijk der Nederlanden, waarbij Curaçao zijn eigen aangelegenheden behartigt;
- dat in een democratische rechtstaat de grondrechten worden gegarandeerd en geëerbiedigd;
- dat hierbij het Parlement, de Rechterlijke Macht en de Regering hoekstenen zijn voor een duurzame positieve ontwikkeling;

Hoofdstuk 1. Grondrechten

Artikel 1

Allen die zich in Curaçao bevinden, worden in gelijke gevallen gelijk behandeld. Discriminatie wegens godsdienst, levensovertuiging, politieke gezindheid, ras, geslacht of op welke grond dan ook, is niet toegestaan.

Artikel 2

1. Bij landsverordening wordt de toelating en de uitzetting van vreemdelingen geregeld.
2. Uitlevering kan slechts geschieden krachtens verdrag. Verdere voorschriften omtrent uitlevering worden bij landsverordening geregeld.
3. Ieder heeft het recht het land te verlaten, behoudens in de gevallen, bij landsverordening bepaald.

Artikel 3

Alle Nederlanders zijn op gelijke voet in openbare dienst benoembaar.

Artikel 4

Iedere in Curaçao woonachtige Nederlander heeft gelijkelijk recht de leden van algemeen vertegenwoordigende organen te verkiezen alsmede tot lid van deze organen te worden verkozen, behoudens bij landsverordening gestelde beperkingen en uitzonderingen.

Artikel 5

Ieder heeft het recht verzoeken schriftelijk bij het bevoegd gezag in te dienen.

Artikel 6

1. Ieder heeft het recht zijn godsdienst of levensovertuiging, individueel of in gemeenschap met anderen, vrij te belijden, behoudens ieders verantwoordelijkheid volgens landsverordening.
2. Bij landsverordening kunnen ter zake van de uitoefening van dit recht buiten gebouwen en besloten plaatsen regels worden gesteld ter bescherming van de gezondheid, in het belang van het verkeer en ter bestrijding of voorkoming van wanordelijkheden.

Artikel 7

1. Niemand heeft voorafgaand verlof nodig om door de drukpers gedachten of gevoelens te openbaren, behoudens ieders verantwoordelijkheid volgens landsverordening.

2. Bij landsverordening worden regels gesteld omtrent radio en televisie. Er is geen voorafgaand toezicht op de inhoud van een radio- of televisie-uitzending.
3. Voor het openbaren van gedachten of gevoelens door andere dan in de voorgaande leden genoemde middelen heeft niemand voorafgaand verlof nodig wegens de inhoud daarvan, behoudens ieders verantwoordelijkheid volgens landsverordening. Bij landsverordening kan het geven van vertoningen toegankelijk voor personen jonger dan zestien jaar worden geregeld ter bescherming van **de** goede zeden.
4. De voorgaande leden zijn niet van toepassing op het maken van handelsreclame.

Artikel 8

Het recht tot vereniging wordt erkend. Bij landsverordening kan dit recht worden beperkt in het belang van de openbare orde.

Artikel 9

1. Het recht tot vergadering en betoging wordt erkend, behoudens ieders verantwoordelijkheid volgens landsverordening.
2. Bij landsverordening kunnen regels worden gesteld ter bescherming van de gezondheid, in het belang van het verkeer en ter bestrijding of voorkoming van wanordelijkheden.

Artikel 10

1. Ieder heeft, behoudens bij of krachtens landsverordening te stellen beperkingen, recht op eerbiediging van zijn persoonlijke levenssfeer.
2. Bij landsverordening kunnen regels worden gesteld ter bescherming van de persoonlijke levenssfeer in verband met het vastleggen en verstrekken van persoonsgegevens.
3. Bij landsverordening kunnen regels worden gesteld inzake de aanspraken van personen op kennisneming van over hen vastgelegde gegevens en van het gebruik dat daarvan wordt gemaakt, alsmede op verbetering van zodanige gegevens.

Artikel 11

Ieder heeft, behoudens bij of krachtens landsverordening te stellen beperkingen, recht op onaantastbaarheid van zijn lichaam.

Artikel 12

1. Het binnentreden in een woning zonder toestemming van de bewoner is alleen geoorloofd in de gevallen bij of krachtens landsverordening bepaald, door hen die daartoe bij of krachtens landsverordening zijn aangewezen.
2. Voor het binnentreden overeenkomstig het eerste lid zijn voorafgaande legitimatie en mededeling van het doel van het binnentreden vereist, behoudens bij landsverordening gestelde uitzonderingen.
3. Aan de bewoner wordt zo spoedig mogelijk een schriftelijk verslag van het binnentreden verstrekt. Indien het binnentreden in het belang van de nationale veiligheid of dat van de strafvordering heeft plaatsgevonden, kan volgens bij landsverordening te stellen regels de verstrekking van het verslag worden uitgesteld. In de bij landsverordening te bepalen gevallen kan de verstrekking achterwege worden gelaten, indien het belang van de nationale veiligheid zich tegen verstrekking blijvend verzet.

Artikel 13

1. Het briefgeheim is onschendbaar, behalve, in de gevallen bij landsverordening bepaald, op last van de rechter.
2. Het telefoon- en telegraafgeheim is onschendbaar, behalve, in de gevallen bij landsverordening bepaald, door of met machtiging van hen die daartoe bij landsverordening zijn aangewezen.

Artikel 14

1. Onteigening kan alleen geschieden in het algemeen belang en tegen vooraf verzekerde schadeloosstelling, een en ander naar bij of krachtens landsverordening te stellen voorschriften.
2. De schadeloosstelling behoeft niet vooraf verzekerd te zijn, wanneer in geval van nood onverwijld onteigening geboden is.
3. In de gevallen bij of krachtens de landsverordening bepaald bestaat recht op schadeloosstelling of tegemoetkoming in de schade, indien in het algemeen belang eigendom door het bevoegd gezag wordt vernietigd of onbruikbaar gemaakt of de uitoefening van het eigendomsrecht wordt beperkt.

Artikel 15

1. Buiten de gevallen bij of krachtens landsverordening bepaald mag niemand zijn vrijheid worden ontnomen.
2. Hij aan wie anders dan op rechterlijk bevel zijn vrijheid is ontnomen, kan aan de rechter zijn invrijheidstelling verzoeken. Hij wordt in dat geval door de rechter gehoord binnen een bij de landsverordening te bepalen termijn. De rechter gelast de onmiddellijke invrijheidstelling, indien hij de vrijheidsontneming onrechtmatig oordeelt.
3. De berechting van hem aan wie met het oog daarop zijn vrijheid is ontnomen, vindt binnen een redelijke termijn plaats.
4. Hij aan wie rechtmatig zijn vrijheid is ontnomen, kan worden beperkt in de uitoefening van grondrechten voor zover deze zich niet met de vrijheidsontneming verdraagt.

Artikel 16

Geen feit is strafbaar dan uit kracht van een daaraan voorafgegane wettelijke strafbepaling.

Artikel 17

Niemand kan tegen zijn wil worden afgehouden van de rechter die bij landsverordening aan hem is toegekend.

Artikel 18

1. Ieder kan zich in rechte en in administratief beroep doen bijstaan.
2. Bij landsverordening worden regels gesteld omtrent het verlenen van rechtsbijstand aan minder draagkrachtigen.

Artikel 19

1. Het onderwijs is een voorwerp van de aanhoudende zorg van de regering.
2. Het geven van onderwijs is vrij, behoudens het toezicht van de overheid en, voor wat bij landsverordening aangewezen vormen van onderwijs betreft, het onderzoek naar de bekwaamheid en de zedelijkheid van hen die onderwijs geven, een en ander bij landsverordening te regelen.

3. Het openbaar onderwijs wordt, met eerbiediging van ieders godsdienst of levensovertuiging, bij landsverordening geregeld.
4. Er wordt van overheidswege voldoende openbaar algemeen vormend lager onderwijs gegeven in een genoegzaam aantal scholen. Volgens bij landsverordening te stellen regels kan afwijking van deze bepaling worden toegelaten, mits tot het ontvangen van zodanig onderwijs gelegenheid wordt gegeven.
5. De eisen van deugdelijkheid, aan het geheel of ten dele uit de openbare kas te bekostigen onderwijs te stellen, worden bij landsverordening geregeld, met inachtneming, voor zover het bijzonder onderwijs betreft, van de vrijheid van richting.
6. Deze eisen worden voor het algemeen vormend lager onderwijs zodanig geregeld, dat de deugdelijkheid van het geheel uit de openbare kas bekostigd bijzonder onderwijs en van het openbaar onderwijs even afdoende wordt gewaarborgd. Bij die regeling wordt met name de vrijheid van het bijzonder onderwijs betreffende de keuze van de leermiddelen en de aanstelling van de onderwijzers geëerbiedigd.
7. Het bijzonder algemeen vormend lager onderwijs, dat aan de bij landsverordening te stellen voorwaarden voldoet, wordt naar dezelfde maatstaf als het openbaar onderwijs uit de openbare kas bekostigd. Bij landsverordening worden de voorwaarden vastgesteld, waarop voor het bijzonder algemeen vormend middelbaar en voorbereidend hoger onderwijs bijdragen uit de openbare kas worden verleend.
8. De regering doet jaarlijks van de staat van het onderwijs verslag aan de Staten.

Artikel 20

1. Bevordering van voldoende werkgelegenheid is voorwerp van zorg van de overheid.
2. Bij landsverordening worden regels gesteld omtrent de rechtspositie van hen die arbeid verrichten en omtrent hun bescherming daarbij, alsmede omtrent medezeggenschap.
3. Het recht van iedere Nederlander op vrije keuze van arbeid wordt erkend, behoudens de beperkingen bij of krachtens landsverordening gesteld.

Artikel 21

1. De bestaanszekerheid van de bevolking en spreiding van welvaart zijn voorwerp van zorg van de overheid.
2. Bij landsverordening worden regels gesteld omtrent de aanspraken op sociale zekerheid.
3. Nederlanders hier te lande, die niet in het bestaan kunnen voorzien, hebben een bij landsverordening te regelen recht op bijstand van overheidswege.

Artikel 22

De zorg van de overheid is gericht op de bewoonbaarheid van het land en de bescherming en verbetering van het leefmilieu.

Artikel 23

1. De overheid treft maatregelen ter bevordering van de volksgezondheid.
2. Bevordering van voldoende woongelegenheden is voorwerp van zorg van de overheid.
3. Zij schept voorwaarden voor maatschappelijke en culturele ontplooiing en voor vrijetijdsbesteding.

Artikel 24

1. Het gezin wordt erkend en beschermd door de overheid. De overheid treft maatregelen ter bevordering van een gezond gezinsleven.

2. Man en vrouw zijn voor de wet gelijk.
3. Ieder kind heeft recht op wettelijke bescherming door de overheid.

Artikel 25

De zorg van de overheid is gericht op de bescherming van jeugdigen en de bevordering van hun recht op onderwijs, culturele vorming, sport en vrijetijdsbesteding.

Hoofdstuk 2. Regering

Artikel 26

1. De regering wordt gevormd door de Koning en de ministers.
2. De koning wordt vertegenwoordigd door de Gouverneur.
3. De ministers zijn verantwoordelijk aan de Staten

Artikel 27

1. De minister-president en de overige ministers worden bij landsbesluit benoemd en ontslagen.
2. Indien een minister het vertrouwen van de Staten niet langer heeft stelt hij zijn ambt ter beschikking.

Artikel 28

1. Om minister te kunnen zijn is vereist dat men ingezetene van Curaçao is, de Nederlandse nationaliteit bezit, de leeftijd van 25 jaren heeft bereikt en niet is uitgesloten van het kiesrecht.
2. Een minister kan niet tegelijkertijd zijn:
  - a. Gouverneur;
  - b. vervanger van de Gouverneur;
  - c. lid van de Raad van Advies;
  - d. lid van de Algemene Rekenkamer;
  - e. ombudsman;
  - f. gevolmachtigde minister;
  - g. actief dienend ambtenaar;
  - h. lid van de Staten;
  - i. lid van of procureur-generaal of advocaat-generaal bij het Gemeenschappelijke Hof van Justitie.
3. Onverminderd het bepaalde in het voorgaande lid onder h kan een minister, tot lid van de Staten gekozen, ten hoogste drie maanden na zijn toelating als lid het ambt van minister en het lidmaatschap van de Staten verenigen.
4. Met ambtenaar, bedoeld in het tweede lid onder g, worden voor de toepassing van dit artikel gelijkgesteld zij, die als werkmans zijn aangesteld en zij, die in dienst van het landsbestuur op arbeidsovereenkomst naar burgerlijk recht werkzaam zijn.

Artikel 29

Bloedverwantschap tot en met de tweede graad mag niet bestaan tussen de ministers. Echtgenoten kunnen niet tegelijkertijd ministers zijn.

Artikel 30

Bij landsbesluit worden ministeries ingesteld. Zij staan onder leiding van een minister.

Artikel 31

1. De ministers vormen tezamen de raad van ministers.
2. De raad van ministers bestaat uit ten hoogste zeven ministers, tenzij bij landsverordening anders wordt bepaald.
3. De minister-president is voorzitter van de raad van ministers.
4. De raad van ministers beraadslaagt en besluit over het algemeen regeringsbeleid en bevordert de eenheid van dat beleid.
5. Indien de Gouverneur een vergadering van de raad van ministers bijwoont, treedt hij op als voorzitter. Hij heeft alsdan een raadgevende stem.

Artikel 32

Alle landsverordeningen en landsbesluiten worden door de Gouverneur en door een of meer ministers ondertekend.

Artikel 33

Het landsbesluit waarbij de minister-president wordt benoemd wordt mede door hem ondertekend. De landsbesluiten waarbij de overige ministers worden benoemd of ontslagen worden mede door de minister-president ondertekend.

Artikel 34

Op de wijze bij landsverordening voorgeschreven leggen de ministers bij de aanvaarding van hun ambt een eed, dan wel verklaring en belofte, van zuivering af en zweren of beloven zij trouw aan de Staatsregeling en een getrouwe vervulling van hun ambt.

Artikel 35

De bezoldiging, het pensioen alsmede overige geldelijke voorzieningen van de ministers en de gevolmachtigde minister worden bij landsverordening geregeld.

Artikel 36

1. De gevolmachtigde minister kan niet tegelijk zijn:
  - a. Gouverneur;
  - b. vervanger van de Gouverneur;
  - c. lid van de Raad van Advies;
  - d. lid van de Algemene Rekenkamer;
  - e. ombudsman;
  - f. actief dienend ambtenaar;
  - g. lid van de Staten;
  - h. lid van of procureur-generaal of advocaat-generaal bij het Gemeenschappelijke Hof van Justitie;
  - i. minister.
2. Onverminderd het bepaalde in het voorgaande lid onder g kan een gevolmachtigde minister, tot lid van de Staten gekozen, ten hoogste drie maanden na zijn toelating als lid het ambt van gevolmachtigde minister en het lidmaatschap van de Staten verenigen.
3. De gevolmachtigde minister wordt, indien hij op Curaçao aanwezig is, in de gelegenheid gesteld de beraadslagingen van de ministerraad ten aanzien van onderwerpen, welke tot zijn bemoeienis behoren, bij te wonen. Hij heeft alsdan een raadgevende stem.

Hoofdstuk 3. Staten

Artikel 37

De Staten vertegenwoordigen het gehele Curaçaose volk.

Artikel 38

De Staten bestaan uit eenentwintig leden.

Artikel 39

De zittingsduur van de Staten is vier jaren.

Artikel 40

1. De leden van de Staten worden gekozen op de grondslag van evenredige vertegenwoordiging binnen bij landsverordening te stellen grenzen.
2. De verkiezingen worden gehouden bij geheime stemming.

Artikel 41

1. De leden van de Staten worden rechtstreeks gekozen door de ingezetenen van Curaçao die Nederlanders zijn en de leeftijd van achttien jaar hebben bereikt.
2. Van het kiesrecht is uitgesloten:
  - a. hij die wegens het begaan van een daartoe bij landsverordening aangewezen delict bij onherroepelijke rechterlijke uitspraak is veroordeeld tot een vrijheidsstraf van ten minste een jaar en hierbij tevens is ontzet van het kiesrecht;
  - b. hij die krachtens onherroepelijke rechterlijke uitspraak wegens een geestelijke stoornis onbekwaam is rechtshandelingen te verrichten.

Artikel 42

Om lid van de Staten te kunnen zijn is vereist dat men ingezetene van Curaçao is, de Nederlandse nationaliteit bezit, de leeftijd van achttien jaar heeft bereikt en niet is uitgesloten van het kiesrecht.

Artikel 43

1. Een lid van de Staten kan niet tevens zijn:
  - a. Gouverneur
  - b. vervanger van de Gouverneur
  - c. minister,
  - d. gevolmachtigde minister,
  - e. lid van de Raad van Advies,
  - f. lid van de Algemene Rekenkamer,
  - g. ombudsman,
  - h. lid van of procureur-generaal of advocaat-generaal bij het Gemeenschappelijk Hof van Justitie.
2. Niettemin kan een minister of gevolmachtigde minister, tot lid van de Staten gekozen, ten hoogste drie maanden na zijn toelating als lid, dit ambt verenigen met het lidmaatschap van de Staten.
3. Bij landsverordening kunnen ten aanzien van andere openbare betrekkingen worden bepaald dat zij niet gelijktijdig met het lidmaatschap van de Staten kunnen worden uitgeoefend.

Artikel 44

1. Bloedverwantschap tot en met de tweede graad mag niet bestaan tussen de leden van de Staten. Echtgenoten kunnen niet tegelijkertijd lid van de Staten zijn.

2. Wanneer personen, die verkeren in één van de gevallen bedoeld in het eerste lid, tegelijkertijd gekozen worden, wordt alleen toegelaten hij, die de meeste stemmen verkreeg, en bij gelijk aantal stemmen, de oudste. Indien in laatstbedoeld geval ook de leeftijden gelijk zijn, beslist het lot.

3. Hij, die na zijn verkiezing komt te verkeren in het geval, bedoeld in de tweede zin van het eerste lid, kan op die grond niet verplicht worden af te treden vóór de afloop van zijn tijd van zitting.

Artikel 45

De Staten onderzoeken de geloofsbrieven van de nieuwbenoemde leden en beslissen met inachtneming van bij landsverordening te stellen regels de geschillen welke met betrekking tot de geloofsbrieven of de verkiezing zelf rijzen.

Artikel 46

Alles, wat verder het kiesrecht en de verkiezingen betreft, wordt bij landsverordening geregeld.

Artikel 47

Op de wijze bij landsverordening voorgeschreven leggen de leden van de Staten bij de aanvaarding van hun ambt een eed, dan wel verklaring en belofte, van zuivering af en zweren of beloven zij trouw aan de Staatsregeling en een getrouwe vervulling van hun ambt.

Artikel 48

De Staten benoemen uit de leden een voorzitter en een ondervoorzitter.

Artikel 49

1. De Staten benoemen hun griffier. Deze en de overige ambtenaren van de Staten kunnen niet tevens lid van de Staten zijn.

2. De benoeming, schorsing, ontslag en rechtspositie van de griffier, alsmede van de overige ambtenaren van de Staten worden bij landsverordening geregeld.

Artikel 50

Geldelijke voorzieningen ten behoeve van leden en gewezen leden van de Staten en van hun nabestaanden worden bij landsverordening geregeld.

Artikel 51

1. De Staten kunnen bij landsbesluit worden ontbonden.

2. Het besluit tot ontbinding houdt tevens de last in tot een nieuwe verkiezing voor de ontbonden Staten en tot het samenkomen van de nieuw gekozen Staten binnen drie maanden.

3. De ontbinding gaat in op de dag waarop de nieuw gekozen Staten samenkomen.

4. Bij landsverordening kan de zittingsduur van een na ontbinding optredende Staten op een kortere termijn worden vastgesteld dan in artikel 39 is bepaald.

Artikel 52

1. Het zittingsjaar van de Staten wordt door de Voorzitter geopend of gesloten. Het gewone zittingsjaar vangt aan op de tweede dinsdag van de maand september.
2. Bij de opening van het gewone zittingsjaar van de Staten wordt door of namens de Gouverneur een uiteenzetting van het door de Regering te voeren beleid gegeven.

Artikel 53

1. De vergaderingen van de Staten zijn openbaar.
2. Door de Staten wordt vervolgens beslist of met gesloten deuren zal worden beraadslaagd en besloten. De deuren worden gesloten, wanneer vier leden het vorderen of de voorzitter het nodig oordeelt.
3. De vergadering kan niet dan met twee derden van de uitgebrachte stemmen besluiten, dat met gesloten deuren zal worden beraadslaagd en besloten.

Artikel 54

1. De Staten mogen alleen beraadslagen of besluiten, indien meer dan de helft van het aantal zitting hebbende leden ter vergadering aanwezig is.
2. Besluiten worden genomen bij meerderheid van stemmen.
3. De leden stemmen zonder last.
4. Over zaken wordt mondeling en bij hoofdelijke oproeping gestemd, wanneer één lid dit verlangt.

Artikel 55

De ministers geven de Staten mondeling of schriftelijk de door één of meer leden verlangde inlichtingen waarvan het verstrekken niet in strijd is met het belang van het Land of van het Koninkrijk.

Artikel 56

1. De ministers hebben toegang tot de vergaderingen van de Staten en kunnen aan de beraadslaging deelnemen.
2. Zij kunnen door de Staten worden uitgenodigd om ter vergadering aanwezig te zijn.
3. Zij kunnen zich in de vergaderingen doen bijstaan door de personen, daartoe door hen aangewezen.

Artikel 57

De Staten hebben het recht van enquête, te regelen bij landsverordening.

Artikel 58

De leden van de Staten, de ministers en andere personen die deelnemen aan de beraadslaging, kunnen niet in rechte worden vervolgd of aangesproken voor hetgeen zij in de vergaderingen van de Staten of van commissies daaruit hebben gezegd of aan deze schriftelijk hebben overgelegd.

Artikel 59

De Staten stellen hun reglement van orde vast. Het wordt openbaar gemaakt door plaatsing in het Publicatieblad.

Artikel 60

De Staten zijn bevoegd de belangen van Curaçao voor te staan bij de regering van het Koninkrijk en bij de Staten-Generaal.

Hoofdstuk 4. Raad van Advies, Algemene Rekenkamer, Ombudsman en vaste colleges van advies

Artikel 61

1. De Raad van Advies wordt gehoord over:

- a. alle ontwerpen van landsverordeningen en van landsbesluiten, houdende algemene maatregelen;
- b. alle voorstellen tot goedkeuring als bedoeld in artikel 24, tweede lid, van het Statuut voor het Koninkrijk der Nederlanden, van de verdragen die Curaçao raken;
- c. alle voorstellen van rijkswetten en ontwerpen van algemene maatregelen van rijksbestuur.

2. De Raad is bevoegd de regering eigener beweging van advies te dienen in de gevallen, waarin hij zulks in het belang van het Land of van het Koninkrijk geraden oordeelt.

3. De Raad van Advies wordt niet gehoord met betrekking tot de in het eerste lid, onderdelen b en c, bedoelde voorstellen en ontwerpen indien daaromtrent tussen de Regering en de Gevolmachtigde Minister geen overleg plaatsvindt of naar het oordeel van de Regering om andere reden het horen van de Raad bezwaarlijk is.

4. De Raad wordt gehoord in de gevallen waarin de Staatsregeling of een landsverordening dit voorschrijft, in alle buitengewone gevallen van gewichtige aard en in alle andere zaken waaromtrent de regering het nodig oordeelt.

Artikel 62

1. De Raad van Advies bestaat uit ten minste vijf leden, waarvan een ondervoorzitter.

2. De ondervoorzitter en de leden worden bij landsbesluit benoemd, geschorst en ontslagen. Zij bekleden hun ambt niet langer dan vijf jaren, doch zijn terstond herbenoembaar.

3. Op eigen verzoek en wegens het bereiken van een bij landsverordening te bepalen leeftijd worden zij ontslagen.

4. De rechtspositie van de leden van de Raad van Advies wordt bij landsverordening geregeld.

5. De Gouverneur kan het voorzitterschap van de Raad bekleden, zo dikwijls hij dit nodig oordeelt. In die vergadering treedt hij op als voorzitter en heeft hij alsdan een raadgevende stem.

6. Het ambt van Ondervoorzitter of lid van de Raad is onverenigbaar met de functie van actief dienend ambtenaar.

7. Het ambt van de Ondervoorzitter of lid van de Raad is tevens onverenigbaar met een ambt of een functie ten aanzien waarvan de onverenigbaarheid bij landsverordening is bepaald.

Artikel 63

1. Bij landsverordening worden de inrichting, samenstelling en bevoegdheden van de Raad van Advies geregeld.

2. Bij landsverordening kunnen aan de Raad van Advies andere dan in dit hoofdstuk genoemde taken worden opgedragen.

Artikel 64

Het reglement van orde voor de Raad van Advies wordt door de Raad vastgesteld. Het wordt in het Publicatieblad bekend gemaakt.

Artikel 65

De Algemene Rekenkamer is belast met het onderzoek van de ontvangsten en uitgaven van het Land.

Artikel 66

1. De leden van de Algemene Rekenkamer worden bij landsbesluit voor het leven benoemd uit een voordracht van drie personen, opgemaakt door de Staten.
2. Op eigen verzoek en wegens het bereiken van een bij landsverordening te bepalen leeftijd worden zij ontslagen.
3. In de gevallen bij landsverordening aangewezen kunnen zij door het Gemeenschappelijk Hof van Justitie worden geschorst of ontslagen.
4. Bij landsverordening wordt overigens hun rechtspositie geregeld.

Artikel 67

1. Bij landsverordening worden de inrichting, samenstelling en bevoegdheid van de Algemene Rekenkamer geregeld.
2. Bij landsverordening kunnen aan de Algemene Rekenkamer andere dan in dit hoofdstuk genoemde taken worden opgedragen.

Artikel 68

1. De Ombudsman verricht op verzoek of uit eigen beweging onderzoek naar gedragingen van bestuursorganen van het Land en van andere bij of krachtens landsverordening aangewezen bestuursorganen.
2. De Ombudsman wordt voor een bij landsverordening te bepalen termijn benoemd door de Staten. Op eigen verzoek en wegens het bereiken van een bij landsverordening te bepalen leeftijd wordt hij ontslagen. In de gevallen bij landsverordening aangewezen kan hij door de Staten worden geschorst of ontslagen. De landsverordening regelt overigens zijn rechtspositie.
3. Bij landsverordening worden de bevoegdheid en werkwijze van de Ombudsman geregeld.
4. Bij of krachtens landsverordening kunnen aan de Ombudsman ook andere taken worden opgedragen.

Artikel 69

1. Vaste colleges van advies in zaken van wetgeving en bestuur van het Land worden ingesteld bij of krachtens landsverordening.
2. Bij landsverordening worden de inrichting, samenstelling en bevoegdheid van deze colleges geregeld.
3. Bij of krachtens landsverordening kunnen aan deze colleges ook andere dan adviserende taken worden opgedragen.

Artikel 70

1. De adviezen van de in dit hoofdstuk bedoelde colleges worden openbaar gemaakt volgens regels bij landsverordening te stellen.

2. Adviezen, uitgebracht ter zake van ontwerpen van landsverordening die door of vanwege de Gouverneur worden ingediend, worden, behoudens bij landsverordening te bepalen uitzonderingen, aan de Staten overgelegd.

Hoofdstuk 5. Wetgeving en bestuur

Artikel 71

De vaststelling van landsverordeningen geschiedt door de regering en de Staten gezamenlijk.

Artikel 72

De bekrachtiging van ontwerpen van landsverordening geschiedt door de regering na verkregen goedkeuring of op voordracht van de Staten. Zij verkrijgen daardoor kracht van landsverordening.

Artikel 73

De regering dient ontwerpen van landsverordening ter goedkeuring bij de Staten in.

Artikel 74

1. De Staten hebben het recht ontwerpen van landsverordening aan de regering voor te dragen.
2. Ontwerpen van landsverordening door de Staten voor te dragen worden bij hen aanhangig gemaakt door één of meer leden.

Artikel 75

1. Zolang een ontwerp van landsverordening ingediend door de regering niet door de Staten is goedgekeurd kan deze door hen, op voorstel van een of meer leden, en door de regering worden gewijzigd.
2. Zolang de Staten nog niet hebben besloten tot voordracht van een ontwerp van landsverordening kan deze door hen, op voorstel van één of meer leden en door het lid of de leden door wie deze aanhangig gemaakt is, worden gewijzigd.

Artikel 76

1. Zolang een ontwerp van landsverordening ingediend door de regering niet door de Staten is goedgekeurd kan deze door de regering worden ingetrokken.
2. Zolang de Staten nog niet hebben besloten tot voordracht van een ontwerp van landsverordening kan deze, door het lid of de leden door wie deze aanhangig gemaakt is, worden ingetrokken.

Artikel 77

1. De regering en de Staten geven elkaar kennis van hun besluit omtrent enige ontwerp van landsverordening.
2. Indiening, intrekking en bekrachtiging van ontwerpen van landsverordening door de regering geschieden door tussenkomst van de Gouverneur.

Artikel 78

Bij landsverordening worden de bekendmaking en de inwerkingtreding van landsverordeningen geregeld. Zij treden niet in werking voordat zij zijn bekendgemaakt.

Artikel 79

1. Door de regering worden landsbesluiten, houdende algemene maatregelen, vastgesteld.
2. Voorschriften, door straffen te handhaven, worden daarin alleen gegeven krachtens landsverordening. Bij landsverordening worden de op te leggen straffen bepaald.
3. Artikel 78 is van overeenkomstige toepassing op landsbesluiten, houdende algemene maatregelen.
4. Het tweede en derde lid zijn van overeenkomstige toepassing op ministeriële regelingen.

Artikel 80

1. De heffing van belastingen wordt bij landsverordening geregeld.
2. Andere heffingen worden bij landsverordening geregeld.

Artikel 81

1. De begroting van de ontvangsten en de uitgaven van het land wordt bij landsverordening vastgesteld.
2. De op de begroting van een begrotingsjaar opgenomen uitgaven worden volledig gedekt door op die begroting tot dekking van de uitgaven opgenomen inkomsten, met inachtneming van bij landsverordening vast te stellen normen.
3. De begroting wordt jaarlijks in één of meer ontwerpen door de regering aan de Staten uiterlijk op de tweede dinsdag van de maand september aangeboden.
4. De regering biedt jaarlijks een sluitende meerjarenbegroting aan de Staten aan.
5. Bij landsverordening kan worden bepaald dat de begroting voor een langer tijdperk dan een jaar wordt vastgesteld. Dit tijdperk mag niet langer zijn dan twee jaar.
6. De verantwoording van de ontvangsten en de uitgaven van het land wordt aan de Staten gedaan overeenkomstig bepalingen vastgesteld bij landsverordening. De door de Algemene Rekenkamer onderzochte rekening wordt jaarlijks aan de Staten overgelegd.
7. Bij landsverordening worden regels gesteld omtrent het beheer van de financiën van het land en een doeltreffend comptabel bestel.

Artikel 82

Het aangaan of garanderen van een geldlening ten name of ten laste van het land geschiedt niet dan bij of krachtens landsverordening.

Artikel 83

Bij landsverordening wordt het geldstelsel geregeld.

Artikel 84

1. Bij landsverordening worden het burgerlijk recht, het strafrecht en het burgerlijk- en het strafprocesrecht in wetboeken geregeld.
2. Bij landsverordening worden algemene regels van bestuursrecht vastgesteld.

Artikel 85

De rechtspositie van de ambtenaren wordt bij landsverordening geregeld.

Artikel 86

De overheid betracht bij de uitvoering van haar taak openbaarheid voor volgens regels bij landsverordening te stellen.

Artikel 87

Bij landsverordening wordt het beheer van domeinen en andere domaniale rechten geregeld.

Artikel 88

Gratie wordt verleend bij landsbesluit na ingewonnen bericht van de rechter door wie het vonnis is gewezen met inachtneming van bij of krachtens landsverordening te stellen voorschriften.

Artikel 89

1. Ingezetenen kunnen niet dan bij landsverordening tot dienst in de krijgsmacht dan wel tot burgerdienstplicht worden verplicht.
2. De dienstplichtigen, dienende bij de landmacht, kunnen zonder hun toestemming niet dan ingevolge een landsverordening naar elders worden gezonden.

Artikel 90

In geval van buitengewone omstandigheden kan bij landsbesluit worden bepaald dat in het land woonachtige dienstplichtigen buitengewoon in werkelijke dienst worden gehouden of geroepen. Alsdan wordt onverwijld een ontwerplandsverordening bij de Staten ingediend om het in werkelijke dienst blijven van dienstplichtigen zoveel nodig te bepalen.

Artikel 91

1. Bij landsverordening wordt bepaald in welke gevallen ter handhaving van de uit- of inwendige veiligheid bij landsbesluit een door de landsverordening als zodanig aan te wijzen uitzonderingstoestand kan worden afgekondigd. De landsverordening regelt de gevolgen.
2. Bij die regeling kan worden afgeweken van de bepalingen van de Staatsregeling betreffende de vrijheid van drukpers, het recht van vereniging en vergadering, alsmede van de onschendbaarheid van de woning en het postgeheim.
3. De Staten beslissen terstond na de afkondiging van een uitzonderingstoestand en voorts, zolang deze niet bij landsbesluit is opgeheven, telkens wanneer zij zulks nodig oordelen, omtrent het voortduren daarvan.

Hoofdstuk 6. Het rechtswezen en de rechterlijke macht

Artikel 92

Er wordt in Curaçao recht gesproken in naam des Konings.

Artikel 93

1. De rechterlijke macht wordt alleen uitgeoefend door de rechters die lid zijn van het Gemeenschappelijk Hof van Justitie.
2. Elke tussenkomst in rechtszaken is verboden.

Artikel 94

1. Aan de rechterlijke macht behoort bij uitsluiting de kennisneming van geschillen over burgerlijke rechten en over schuldvorderingen.
2. Aan de rechterlijke macht is voorts opgedragen de berechting van strafbare feiten.

3. Bij landsverordening kan de kennisneming van geschillen, die niet uit burgerlijke rechtsbetrekkingen zijn ontstaan, worden opgedragen aan de rechterlijke macht of aan bijzondere rechtscolleges, waarin leden van de rechterlijke macht mede zitting hebben.
4. Van geschillen over het kiesrecht en andere grondrechten, over de rechtstoestand van ambtenaren en over heffing en invordering van belastingen neemt de rechterlijke macht kennis wanneer de kennisneming daarvan niet bij landsverordening aan een ander gerecht is opgedragen. Indien de wijze van berechting van deze geschillen door de rechterlijke macht niet bij landsverordening nader bepaald is, worden de voor de berechting van geschillen van burgerrechtelijke aard geldende regelen zoveel mogelijk toegepast.

Artikel 95

De doodstraf kan niet worden opgelegd.

Artikel 96

De rechter treedt niet in de beoordeling van de verenigbaarheid van landsverordeningen met de Staatsregeling, behoudens de toetsing aan de klassieke grondrechten genoemd in de artikelen 1 tot en met 19.

Artikel 97

1. De terechtzittingen vinden in het openbaar plaats, behoudens uitzonderingen te stellen bij landsverordening.
2. De vonnissen en beschikkingen bevatten de gronden waarop zij zijn gewezen of uitgevaardigd en, in strafzaken, de aanwijzing van de artikelen van de wettelijke regelingen waarop de veroordeling berust.
3. De uitspraak van de vonnissen geschiedt in het openbaar.

Artikel 98

Vonnissen en beschikkingen door een rechter die de rechterlijke macht uitoefent geweest of uitgevaardigd in Curaçao kunnen in Aruba en St. Maarten worden ten uitvoer gelegd, volgens bij landsverordening vastgestelde regels.

Artikel 99

1. Er is een Gemeenschappelijk Hof van Justitie van Curaçao, Aruba en St. Maarten.
2. Het Hof heeft zitting in Curaçao.

Artikel 100

1. Aan het Gemeenschappelijk Hof van Justitie is een griffie verbonden.
2. De griffier wordt benoemd en ontslagen door de Ministeriële Samenwerkingsraad op voordracht van de president van het Gemeenschappelijk Hof van Justitie.
3. De rechtspositie van de griffier wordt bij landsverordening geregeld.

Artikel 101

1. Het Gemeenschappelijk Hof van Justitie oordeelt in hoger beroep over de vonnissen en beschikkingen van het gerecht in eerste aanleg en is belast met het toezicht op de geregelde afdoening van alle rechtsgedingen en de behoorlijke vervolging van strafbare feiten.
2. Het Hof treedt op als rechter in eerste aanleg in de gevallen bij landsverordening bepaald.

3. Het Hof vervult voorts de taken hem bij rijkswet, algemene maatregel van rijksbestuur of landsverordening opgedragen.

Artikel 102

1. Het Gemeenschappelijk Hof van Justitie bestaat uit een president die tevens lid is en overige leden; zo nodig worden plaatsvervangende leden in het Hof benoemd.
2. De president en de overige leden van het Hof worden door de Koning voor het leven benoemd.
3. De plaatsvervangende leden van het Hof worden op een daartoe strekkende schriftelijke aanbeveling van het Hof door de Koning benoemd. De benoeming kan voor een bepaalde tijd geschieden doch ten minste voor drie jaar.

Artikel 103

1. Wanneer een plaats van president of lid in het Gemeenschappelijk Hof van Justitie openvalt, zendt het Hof, het Openbaar Ministerie bij het Hof daaronder begrepen, een bij volstreekte meerderheid van stemmen opgemaakte aanbevelingslijst, bevattende de namen van drie kandidaten, aan de Ministeriële Samenwerkingsraad.
2. De Ministeriële Samenwerkingsraad stelt op zijn beurt een aanbevelingslijst op en doet deze toekomen aan de regering teneinde deze aan de Koning aan te bieden. Bij het opstellen van de aanbevelingslijst neemt de Ministeriële Samenwerkingsraad de aanbeveling van het Hof zoveel mogelijk in acht.
3. Indien de Ministeriële Samenwerkingsraad voornemens is af te wijken van de aanbeveling van het Hof, wint hij daaromtrent, alvorens die lijst aan de regering te zenden, het gevoelen van het Hof in. Het gevoelen van het Hof alsmede de aanbeveling van het Hof worden bij de door de Ministeriële Samenwerkingsraad opgemaakte aanbevelingslijst gevoegd. De Ministeriële Samenwerkingsraad motiveert waarom hij is afgeweken van de aanbeveling van het Hof.

Artikel 104

De rechtspositie van de president en de overige leden van het Gemeenschappelijk Hof van Justitie wordt overigens bij landsverordening onder goedkeuring van de Koning geregeld.

Artikel 105

1. De plaatsvervangende leden van het Hof worden door de Koning ontslagen op de gronden genoemd in artikel 107 eerste lid, onder b en c. Het tweede en het derde lid van artikel 107 zijn van overeenkomstige toepassing.
2. Het plaatsvervangend lid van het Hof kan op zijn verzoek door de Koning ontslag worden verleend.

Artikel 106

1. De president en de overige leden van het Gemeenschappelijk Hof van Justitie, de procureur-generaal en de advocaten-generaal moeten bij de benoeming de volle ouderdom van dertig jaren hebben bereikt en aan een bij landsverordening aan te wijzen universiteit of hoge school hebben verkregen hetzij de graad van doctor in de rechtsgeleerdheid, hetzij de hoedanigheid van meester in de rechten, mits deze graad of deze hoedanigheid verkregen is op grond van het afleggen van een examen in de vakken bij landsverordening te bepalen.
2. De in het voorgaande lid gestelde vereisten zijn niet van toepassing op degenen die in het bezit zijn van een getuigschrift als bedoeld in [artikel 3](#) van de Advocatenlandsverordening en

die op het tijdstip van inwerkingtreding van de Samenwerkingsregeling Curaçao, Aruba en St. Maarten plaatsvervangende leden zijn van het Hof van Justitie van Curaçao.

Artikel 107

1. De president en de overige leden van het Gemeenschappelijk Hof van Justitie worden door de Koning ontslagen:
  - a. wanneer zij de leeftijd van vijftig jaren hebben bereikt;
  - b. indien zij uit hoofde van ziekte of gebreken blijvend ongeschikt zijn om hun functies te vervullen;
  - c. bij het verlies van het Nederlanderschap.
2. In de gevallen, bedoeld in het eerste lid, wordt het ontslag eervol verleend.
3. In het geval, bedoeld in het eerste lid, onder b, wordt voor de aanspraak op pensioen geen nader bewijs van de oorzaak van de ongeschiktheid gevorderd.

Artikel 108

1. Wanneer de Ministeriële Samenwerkingsraad van oordeel is dat een van de redenen van ontslag, in het eerste lid, onder b, van het voorgaande artikel vermeld, aanwezig is, verzoekt hij aan de regering het ontslag van de betrokken ambtenaar aan de Koning voor te dragen. De regering voldoet aan dit verzoek.
2. De Ministeriële Samenwerkingsraad deelt aan de betrokken ambtenaar zijn voornemen om een dergelijk verzoek te doen onmiddellijk mede en stelt hem in de gelegenheid om een verweerschrift ter toezending aan de Koning bij hem in te dienen.
3. Alle op de zaak betrekking hebbende stukken worden door de Ministeriële Samenwerkingsraad tezamen met het verzoek aan de regering ter doorgeleiding aan de Koning toegezonden.
4. De Ministeriële Samenwerkingsraad is bevoegd de betrokken ambtenaar in afwachting van 's Konings beslissing te schorsen en in de waarneming van het ambt tijdelijk te voorzien.
5. De betrokken ambtenaar blijft gedurende de schorsing in het genot van zijn volle bezoldiging.
6. Hij kan op zijn verzoek in de gelegenheid worden gesteld om zich in Nederland te gaan verantwoorden; daartoe worden hem een verloftraktament en vrije overtocht toegekend.
7. De Koning beslist over het ontslag.

Artikel 109

1. De president en de overige leden van het Gemeenschappelijk Hof van Justitie kunnen door de Hoge Raad der Nederlanden worden ontslagen:
  - a. wanneer zij bij onherroepelijk geworden rechterlijke uitspraak wegens misdrijf zijn veroordeeld, dan wel bij zulk een uitspraak een maatregel is opgelegd, die vrijheidsbeneming tot gevolg heeft;
  - b. wanneer zij bij onherroepelijk geworden rechterlijke uitspraak onder curatele zijn gesteld, in staat van faillissement zijn verklaard, surséance van betaling hebben verkregen of wegens schulden zijn gegijzeld;
  - c. wegens handelen of nalaten dat ernstig nadeel toebrengt aan de goede gang van zaken bij de rechtspraak of aan het in haar te stellen vertrouwen;
  - d. wanneer zij, na eerder wegens gelijke overtreding te zijn gewaarschuwd, de bepalingen overtreden waarbij hun:
    1. het uitoefenen van enig beroep wordt verboden;
    2. een vast en voortdurend verblijf wordt aangewezen;

3. verboden wordt zich in enig onderhoud of gesprek in te laten met partijen of haar advocaten, procureurs of gemachtigden, of enige bijzondere inlichting of schriftelijk stuk van hen aan te nemen;
  4. de verplichting wordt opgelegd een geheim te bewaren.
2. De procureur-generaal zendt de op de zaak betrekking hebbende stukken ter vervolging aan de procureur-generaal bij de Hoge Raad der Nederlanden.
  3. Hij geeft hiervan aan de betrokken ambtenaar onmiddellijk kennis en stelt hem in de gelegenheid om een verweerschrift bij de Hoge Raad in te dienen.
  4. Wanneer de Ministeriële Samenwerkingsraad van oordeel is dat een van de redenen van ontslag, in het eerste lid genoemd, aanwezig is, is hij bevoegd de betrokken ambtenaar in afwachting van de beslissing van de Hoge Raad te schorsen en in de waarneming van diens ambt te voorzien.
  5. De betrokken ambtenaar blijft gedurende de schorsing in het genot van zijn volle bezoldiging.
  6. Het onderzoek door de Hoge Raad der Nederlanden geschiedt in raadkamer. De Hoge Raad kan hetzij op verzoek van de procureur-generaal bij de Hoge Raad of van de betrokken ambtenaar hetzij ambtshalve getuigen horen. De Hoge Raad hoort de ambtenaar op diens verzoek.
  7. De Hoge Raad der Nederlanden beslist bij met redenen omkleed arrest. De uitspraak geschiedt in het openbaar.
  8. In het vonnis waarbij een rechterlijke ambtenaar, niet vallende onder de bepalingen van de voorgaande leden van dit artikel, wegens misdrijf veroordeeld wordt, wordt tevens zijn ontzetting uitgesproken.

Artikel 110

1. Elk lid der rechterlijke macht tegen wie hetzij rechtsingang hetzij machtiging tot opneming in een huis van bewaring of geneeskundig gesticht voor krankzinnigen is verleend of op wie lijfswang is ten uitvoer gelegd, wordt daardoor in zijn bediening geschorst.
2. Schorsing in de bediening brengt geen schorsing mede in het genot van de bezoldiging.

Artikel 111

1. Als rechter in eerste aanleg treden op de leden van het Gemeenschappelijk Hof van Justitie.
2. De rechters-plaatsvervanger in het eerste aanleg worden op een daartoe strekkend voorstel van het Hof door de Ministeriële Samenwerkingsraad benoemd en ontslagen.
3. Bij landsverordening wordt aan de rechters-plaatsvervanger in Eerste Aanleg een toelage toegekend.

Artikel 112

De werkzaamheden als rechter in eerste aanleg worden door de president van het Hof onder de leden verdeeld.

Artikel 113

1. Het Openbaar Ministerie bij het Gemeenschappelijk Hof van Justitie wordt uitgeoefend door of namens de procureur-generaal.
2. De procureur-generaal wordt door de Koning, na overleg met de regering, benoemd en ontslagen.

Artikel 114

1. Wanneer de plaats van procureur-generaal openvalt, nodigt de regering het Gemeenschappelijk Hof van Justitie, de procureurs-generaal van Curaçao, Aruba en St. Maarten daaronder begrepen, uit een aanbeveling voor de benoeming te doen. Het Hof maakt bij volstreekte meerderheid van stemmen een aanbevelingslijst op, bevattende de namen van ten hoogste drie kandidaten.
2. De regering stelt op haar beurt een aanbevelingslijst op en zendt deze aan de Koning. Bij het opstellen van de aanbevelingslijst neemt de regering zoveel mogelijk de aanbevelingen van het Hof in acht.
3. Indien de regering voornemens is af te wijken van de aanbeveling van het Hof wint zij daaromtrent, alvorens de lijst aan de Koning te zenden, het gevoelen van het Hof in. Het gevoelen van het Hof alsmede de aanbeveling van het Hof worden bij de aan de Koning te zenden aanbevelingslijst gevoegd. De regering motiveert waarom zij is afgeweken van de aanbeveling van het Hof.
4. Over het voornemen een advocaat-generaal te benoemen wint de regering vooraf het gevoelen in van de regering van het Koninkrijk.

Artikel 115

De procureur-generaal van Curaçao is bevoegd tot het instellen en intrekken van hoger beroep van strafzaken. Tot het instellen en intrekken van hoger beroep van strafzaken zijn mede bevoegd de procureurs-generaal van Aruba en St. Maarten volgens regels bij de Samenwerkingsregeling van Curaçao, Aruba en St. Maarten gesteld.

Artikel 116

1. De leden van het openbaar ministerie bij het Gemeenschappelijk Hof van Justitie, worden ontslagen op de gronden genoemd in artikel 107, eerste lid. Zij kunnen voorts worden ontslagen op de gronden genoemd in artikel 109, onder a, b en c, en bij gebleken ongeschiktheid voor hun functie, anders dan uit hoofde van ziekte of gebreken.
2. De regering is bevoegd de procureur-generaal, de Raad van Advies gehoord, in afwachting van 's Konings beslissing te schorsen. De procureur-generaal geniet gedurende zijn schorsing zijn volle bezoldiging.

Artikel 117

De rechtspositie van de leden van het openbaar ministerie bij het Gemeenschappelijk Hof van Justitie wordt overigens bij landsverordening onder goedkeuring van de Koning geregeld.

Artikel 118

1. De procureur-generaal is het hoofd van het openbaar ministerie en is belast met de zorg voor de justitiële politie. Hij is bevoegd aan de ambtenaren die met de politie belast zijn zodanige instructies te geven tot voorkoming, opsporing en nasporing van misdrijven of overtredingen als hij in het belang van een goede justitie nodig oordeelt.
2. De procureur-generaal waakt voor de richtige uitoefening van de taak van de politie. Hij is bevoegd te dien aanzien aan de Ministeriële Samenwerkingsraad en aan de regering de voorstellen te doen die hem dienstig voorkomen.
3. De waarneming van de procureur-generaal bij belet of ontstentenis wordt bij landsverordening geregeld.

4. In geval van belet of ontstentenis van de procureur-generaal voor langere duur wordt door of vanwege de Koning in de vervanging voorzien.

Artikel 119

1. Wanneer het aan het Gemeenschappelijk Hof van Justitie voorkomt, dat de vervolging van strafbare feiten in Curaçao behoort ingesteld of voortgezet te worden, is de procureur-generaal verplicht om dan aan een bevel van het Hof om verslag te geven en de daartoe betrekkelijke stukken over te leggen te voldoen.

2. De procureur-generaal is, behoudens de bepalingen van het Wetboek van Strafvordering, verplicht om op bevel van het Hof te vervolgen of te doen vervolgen.

3. Onverminderd het bepaalde in de beide voorgaande leden zijn de ambtenaren van het openbaar ministerie verplicht om de bevelen na te komen die aan hen in hun ambtsbetrekking door of vanwege de regering gegeven worden.

Hoofdstuk 7. Openbare lichamen en zelfstandige bestuursorganen

Artikel 120

1. Bij landsverordening kunnen openbare lichamen ter behartiging van bepaalde belangen worden ingesteld en opgeheven.

2. Bij landsverordening worden de taken en de inrichting van deze openbare lichamen, de samenstelling en de bevoegdheid van hun besturen, alsmede de openbaarheid van hun vergaderingen vastgesteld. Bij landsverordening kan aan hun besturen verordenende bevoegdheid worden verleend.

3. Het toezicht op deze besturen wordt bij landsverordening vastgesteld. Vernietiging van besluiten van deze besturen kan alleen geschieden wegens strijd met het recht of met het algemeen belang.

Artikel 121

1. Bij landsverordening kan een zelfstandig bestuursorgaan worden ingesteld en opgeheven.

2. Bij landsverordening worden de inrichting, samenstelling en bevoegdheden van het zelfstandige bestuursorgaan, alsmede de openbaarheid van zijn vergaderingen geregeld.

3. Bij landsverordening kan aan een zelfstandig bestuursorgaan verordenende bevoegdheid worden verleend. De afkondiging van verordeningen van een zelfstandig bestuursorgaan geschiedt door hun plaatsing in het Publicatieblad, met vermelding van de datum van uitgifte.

4. Bij landsverordening wordt het toezicht op een zelfstandig bestuursorgaan geregeld.

5. Vernietiging door de regering of onthouding van goedkeuring door het bij landsverordening aangewezen orgaan kan alleen plaatsvinden wegens strijd met het recht.

6. Een besluit tot vernietiging of tot onthouding van goedkeuring wordt met redenen omkleed en regelt de gevolgen daarvan. De Raad van Advies wordt over een besluit tot vernietiging gehoord.

Hoofdstuk 8. Herziening van de Staatsregeling

Artikel 122

1. Bij landsverordening kunnen in de bepalingen van deze staatsregeling wijzigingen worden aangebracht. Elk voorstel tot verandering van de Staatsregeling wijst de voorgestelde verandering uitdrukkelijk aan.

2. De Staten kunnen een voorstel tot zodanige landsverordening niet aannemen dan met twee derden van de stemmen van het aantal zitting hebbende leden.

Artikel 123

Deze landsverordening kan worden aangehaald als "Staatsregeling van Curaçao".

Additionele Artikelen

Artikel I.

Bij landsverordening worden voorzieningen getroffen betreffende de verdere gelding als regelingen van Curaçao van de op het tijdstip van de inwerkingtreding van deze Staatsregeling in Curaçao geldende landsverordeningen en andere regelingen en besluiten van de Nederlandse Antillen alsmede eilandsverordeningen en andere regelingen en besluiten van het eilandgebied Curaçao en betreffende de handhaving van de op dat tijdstip in Curaçao bestaande organen van openbaar bestuur.

Artikel II.

Artikel 84, lid 2, treedt eerst na vijf jaren of op een bij landsverordening te bepalen eerder tijdstip in werking.

Artikel III.

1. De op het tijdstip van inwerkingtreding van de Staatsregeling fungerende eilandsraad van Curaçao verkrijgt op dat tijdstip de hoedanigheid van Staten van Curaçao.

2. De ingevolge het eerste lid zitting hebbende leden van de Staten treden, vier jaren nadat zij als leden van de eilandsraad zitting hebben genomen, tegelijk af, behoudens in geval de Staten eerder worden ontbonden.

3. Tot het in het tweede lid genoemde tijdstip geschiedt de vervulling van opengevallen plaatsen in de Staten met toepassing van de bepalingen die op . . . . . (de dag vóór het tijdstip waarop nieuwe status intreedt) op de eilandsraad van Curaçao van toepassing waren.